

Asia: Metsästyslaissa säädetyistä poikkeusluvista annetun valtioneuvoston asetuksen 2 §, 4 § ja 5 §:n muuttamisesta (VN/8175/2024)

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo.mmm@gov.fi

Lausunto

1 Johdanto

Maa- ja metsätalousministeriö on laatinut ehdotuksen Valtioneuvoston asetukseksi metsästyslaissa säädetyistä poikkeusluvista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta seuraavasti. Poikkeusluvan edellytysten arviointia (2 §) koskevien muutosehdotusten mukaan Suomen riistakeskuksen tulisi poikkeusluvan myöntämisedellytysten arvioinnissa selvittää lajin biologiset ominaispiirteet sekä metsästyslain 41 a §:n 1 momentin kohdassa 1 tarkoitetussa tapauksessa lisäksi turvattavan lajin kanta maakunnassa ja koko maassa sekä lajin biologiset ominaispiirteet ja lajin elinvoimaisuuteen liittyvät uhat. Suomen riistakeskuksen on ennen 1 momentissa tarkoitetun poikkeusluvan myöntämistä selvitettävä muiden tyydyttävien ratkaisujen mahdollisuus. Muina tyydyttävänä ratkaisuna ei esityksen mukaan pidetä karhua, sutta, ilvestä ja ahmaa koskevan poikkeusluvan kohdalla yksilöiden loukuttamista tai nukuttamista ja siirtämistä muualle.

Riistaeläintä koskevan poikkeusluvan myöntämistä ja lupamääräyksiä koskevaan kohtaan (4 §) ehdotetaan mahdollisuus myöntää poikkeuslupa kohdentamatta lupaa tiettyyn yksilöön ottaen huomioon lajin biologiset ominaispiirteet, kun sääolosuhteet tai muusta perustellusta syystä vahinkoa aiheuttavan yksilön tunnistaminen ei ole mahdollista. Edelleen poikkeusluvan voimassaoloaika pidennettäisiin 21 vuorokaudesta 31 vuorokauteen.

Asetusmuutosehdotuksen liitteenä olevassa muistiossa on kuvattu asetuksen tausta ja se, mihin viitataan lajin biologisilla ominaispiirteillä ja annetaan esimerkki 2 §:n kohdassa neljä turvattavasta lajista. Asetusmuutoksen tavoitteeksi on perustelumuistiossa kirjattu erityisesti suden, karhun ja ilveksen suojelun ja kannanhoidon hyväksyttävyyttä ja sosioekonomista kestävyyttä luontodirektiivin 2.3 artiklan edellyttämällä tavalla.

2 Lausunto

Luonnonvarakeskus toteaa, että velvoite ottaa huomioon lajien biologiset ominaispiirteet poikkeuslupapäätösten yhteydessä on perusteltu muutos asetukseen. Esimerkkinä turvattavasta eläinlajista, jonka lisääntymismenestykseen ja kannankehitykseen suurpedoilla on oma vaikutuksensa, on metsäpeura (Kojola ym. 2021). Metsäpeura on Rangifer -suvun alalaji, jonka populaatiokoko Suomen ja Venäjän Karjalan alueella on yhteensä vain noin 5 000 - 6 000 yksilöä. Nämä metsäpeurat edustanevat suurinta osaa Euroopan puolella elävistä metsäpeuroista. Suomella on erityinen vastuu suojella eurooppalaista metsäpeuraa. Suomi on ainoa EU- maa, jossa metsäpeuraa esiintyy. Suomessa elää metsäpeuroja useampana eri populaationa, joista Kainuun noin 800:n ja Suomenselän runsaan 2000:n yksilön populaatiot edustavat vakiintunutta osaa Suomen metsäpeurakannoista. Näiden lisäksi tavataan viime vuosina suoritettuja siirtoistutusten seurauksena syntyneitä

pieniä esiintymiä Länsi-Suomessa. Asetusluonnoksen 2 §:n poikkeusluvan myöntämisedellytyksiä tarkastelevan osan kohdassa 4 lajin kannan turvaamiseen sekä maakunnassa että koko maassa. Luonnonvarakeskus katsoo, että voisi olla biologisesti relevantimpaa tarkastella lajin tilannetta ja turvaamista mieluummin populaatiotasolla kuin maakunnittain. Tämä arvio juontuu siitä, että vaikkapa esimerkkinä olevalla metsäpeuralla on vuodenaikaan kytkeytyviä siirtymisiä maakuntarajojen yli.

Luonnonvarakeskus arvioi, että vahinkoa aiheuttavan suurpetoyksilön siirtoistutus eivät anna hyvää vaihtoehtoa muuksi tyydyttäväksi ratkaisuksi mm. siksi, että siirretyn eläinyksilön pysyminen uudella alueella on epävarmaa. Poikkeuslupien suhteen on edelleen huolellisesti arvioitava, etteivät ne vaaranna suurpetokantojen elinvoimaisuutta, suotuisaa suojelutasoa tai sen saavuttamista.

Kun tavoitteena on omaisuudelle kohdistuvien vahinkojen vähentäminen, tulisi vahinkoa aiheuttavat suurpetoyksilöt tunnistaa periaatteessa mahdollisimman hyvin, mikä kuitenkin on sulan maan oloissa ja erityisesti tiheän petokannan alueella vaikeaa. Susilla perhelaumojen ja parien liikkuma-alueena on reviiri, jonka alueelta ne pyrkivät karkottamaan muut susiyksilöt. Tiheän susikannan alueella naapurireviirien väliset rajat eivät ole havaintoaineiston ja DNA-näytteiden keruupaikkojen sijainnin perusteella tarkasti määritettävissä, minkä takia reviereiden reuna-alueilla tapahtuvien vahinkojen suhteen voi olla mahdoton varmuudella arvioida, kumman reviirin sudet ovat vahingon aiheuttaneet. Kuvattu haaste on todennäköisesti suurin Lounais-Suomen tiheän susikannan alueella.

Viitteet:

Kojola, I., Hallikainen, V., Heikkinen, S., Forsman, J. T., Kukko, T., Pusenius, J. Paasivaara, A. 2021: Calf/female ratio and population dynamics of wild forest reindeer in relation to wolf and moose abundances in a managed European ecosystem. - PLoS ONE 16(12): e0259246.

Sirpa Thessler

Johtaja, Luonnonvarat

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 17.06.2024 klo 21:49:32.

Lausunnon valmistelija(t):

Ilpo Kojola

Antti Paasivaara

Liitteet:

Tiedoksi: